
Sådan understøtter Lyng Skole elever med ordblindhed

Indhold:

- Læsevanskeligheder side 2
- Hvad vil det sige at være ordblind? side 2
- Hvad kan man forvente af skolen? side 3
- Gode forældreråd om børns læsetræning side 4
- Hvad kan eleverne selv gøre? side 5
- Læse- og skriveteknologi (LST) og Nota side 6
- Nyttige links side 7

Læsevanskeligheder

Nogle børn har vanskeligheder med at lære at læse. Det kan der være mange årsager til. Nogle børn har en langsommere læsestart end andre og skal derfor støttes mere intensivt. Andre børn kan have udfordringer med koncentrationen og opmærksomheden, hvilket kan have indflydelse på læseindlæringen. Endelig kan årsagen til læsevanskeligheder skyldes ordblindhed.

Lyng Skoles lærere, læsevejledere og ordblindevejleder vil i samarbejde med barnets forældre vurdere hvordan det enkelte barn støttes bedst muligt i læseindlæringen, når der er observeret læsevanskeligheder.

Hvad vil det sige at være ordblind?

At være ordblind eller have dysleksi betyder det samme.

5-8% af befolkningen er ordblinde. Det kan være meget forskelligt, hvornår man finder ud af, at man er ordblind.

Ordblindhed er medfødt og kan beskrives som markante vanskeligheder med at lære at læse og skrive. Vanskelighederne giver primært store udfordringer med at koble bogstaver til sproglyde, så ordene kan dannes. Hvis man er ordblind, kræver læsning og stavning meget energi, og derfor levnes der mindre plads i arbejdshukommelsen til at forstå, huske og formulere sig. Derfor kan man som ordblind også have problemer med sin læseforståelse, talesprog og ordforråd.

For uddybende definition se dette link:

<https://emu.dk/ordblindhed-og-andre-laesevanskeligheder/viden-om-ordblindhed-og-andre-laesevanskeligheder/hvad-er>

Det kan forholdsvis tidligt i skoleforløbet undersøges, om en elev er ordblind, og der kan sættes ind med målrettede indsatser, som kan reducere vanskelighederne.

Fra 3.-9. kl. kan skolen gennemføre den nationale ordblindetest for elever med læsevanskeligheder fra d. 1. marts i 3. klasse.

Man kan ikke slippe af med sin ordblindhed, men vanskelighederne kan reduceres ved træning, undervisning og brug af læse- og skriveteknologier. Med den rette støtte og hjælp kan der kompenseres for en stor del af ordblindheden, og derved kan ordblinde elever klare sig rigtigt godt i skolen, i det videre uddannelsessystem og i livet i det hele taget.

Lynge Skole har en ordblindevejleder og læsevejledere

På Lynge Skole har vi en ordblindevejleder og læsevejledere, der støtter elever med ordblindhed og læsevanskeligheder.

Vi tilbyder både klasse-, hold- og eventuelt enkeltundervisning. Skolens ordblindevejleder og lærerne vurderer sammen med forældrene og eleven, hvor indsatsen bedst placeres.

Vi anvender Undervisningsministeriets ordblindetest og, hvis nødvendigt, andre tests for at få et nuanceret billede af elevens styrker og udviklingspotentialer.

Hvad kan man forvente af Lynge Skole?

- Vores lærere har en generel indsigt og viden om ordblindhed, og hvordan elever med ordblindhed støttes i den daglige undervisning.
- Elever med ordblindhed introduceres til vigtige læse- og skriveteknologier, bl.a. AppWriter og de hjælpes og opfordres til at anvende AppWriter i alle fag.
- Lærerne opdateres løbende, bl.a. ved mindre kurser og vejledning af skolens ordblindevejleder.
- Skolens ordblindevejleder kan tale med klasserne om, hvad det vil sige at være ordblind.
- Skolens ordblindevejleder kan tale med forældre og elever om, hvad det vil sige at være ordblind og hvordan man bedst kan hjælpe.
- Elever med ordblindhed kan tilbydes særligt tilrettelagt undervisning på mindre hold i perioder. Her arbejdes der bl.a. fokuseret med AppWriter, læsning og stavning.
- Elever med ordblindhed må gerne anvende AppWriter til nationale test og til folkeskolens prøver. Oftest gives der også ekstra prøvetid.

Forældre kan altid henvende sig til skolen, hvis de har spørgsmål, føler usikkerhed, eller er i tvivl om noget. Forældrene kan kontakte lærerne, skolens ordblindevejleder og læsevejledere og skoleledelsen. Gerne i den rækkefølge, da det er lærerne og vejlederne der kender dit barns læseindlæring bedst.

Gode forældreråd om børns læsetræning

Læsetræning hjemme

Det har stor betydning, at børn læser mindst 5 gange om ugen i ca. 10-20 min. Det må meget gerne være med støtte og opmærksomhed fra forældrene. Når man er ordblind, skelner man mellem 2 måder at læse på:

- At læse med øjnene
- At læse med ørerne, - dvs. lyttelæsning

Når et barn konstateres ordblind, så skal barnet i starten primært træne lyttelæsning, for at opøve færdigheder i dette.

Hvis det er muligt at motivere barnet til at læse papirbøger, så anbefales det at tage det op igen efter kort tid, dog på barnets eget læseniveau.

At læse med øjnene

Læsning med øjnene styrker børns afkodningsfærdigheder. Læsetræning med øjnene skal foregå i bøger, som ikke er sværere, end de kan læses med en rigtighedsprocent på ca. 96-98%. Børn skal kunne læse bogen uden mange afbrydelser.

Vi ved, at den lille daglige læseindsats på 10-20 minutter kan gøre en stor forskel i børns læseindlæring. Lærerne og biblioteket hjælper gerne med at finde egnede bøger.

Børn støttes ved at skabe en god ramme omkring læsning, så det bliver så rart som muligt. Børnene skal helst holde bogen selv og læse. Forældrenes rolle er at lytte og støtte.

Hvis børnene går i stå, kan man støtte ved at opfordre barnet til at bruge strategier; ved at sige de 2-3 første lyde i ordet, bruge tapping, og stavelsesdeling.

Hvis børn stopper op alt for mange gange på hver side, er bogen for svær og ikke egnet til selvstændig læsetræning.

Det kan være gavnligt, at børn læser den samme bog eller det samme tekststykke op til 4 gange, da det øger muligheden for en mere flydende læsning.

At læse med ørerne

At læse med ørerne (lyttelæsning) styrker børns læsning og læseforståelse generelt. Det giver dit barn mulighed for at få spændende alderssvarende læseoplevelser, som samtidig øger barnets ordforråd og sprogforståelse.

Som forældre kan man vælge at lytte til bøger sammen, fx lydbøger fra e-Reolen GO eller fra Nota. Du kan også læse en bog højt for dit barn. Tal sammen om indholdet, om nye ord, hvad I synes om bogen, og hvad I tror, der skal ske.

Læsning i ferier?

Alle børn bør fortsætte læsetræningen i deres ferier. Det ses ofte, at børns læseudvikling går væsentligt tilbage i ferier, og det kan føles, som om man skal starte forfra.

Lektier

Tal med lærerne om, hvordan I skal forholde jer til lektier. Det kan være en god idé at lave konkrete aftaler om, hvad der forventes af lektielæsning.

Hvis dit barn har læselektier for i dansk, historie eller andre tekstfag, kan det være en god idé, at du læser teksten højt for dit barn, eller at dit barn lytter til teksten, så der kan komme fokus på indhold og forståelse.

Andre praktiske fif

Her er lidt andre gode praktiske fif:

- Hjælp med at bruge telefon og computer til at få læst op. I kan fx lytte til lektier sammen.
- Få dit barn til at vise dig, hvordan teknologien virker og spørg ind til dit barns brug af teknologier i undervisningen. Er man god til at bruge sin digitale hjælpemidler, så er der meget hjælp at hente i den daglige undervisning og når der skal laves opgaver.
- Understreg, at ordblindhed intet har med intelligens at gøre og at det ikke er en hemmelighed at være ordblind. På Lynge Skole har vi pt. 40 ordblinde elever i 4.-9. klasse. Skolens ordblindevejleder og klassens lærere kan altid hjælpe med at få det sagt i klassen, hvis der er brug for det.

Hvad kan eleverne selv gøre?

Det er vigtigt, at eleverne selv lærer at tage ansvar for sin ordblindhed. Ved at:

- Læse i de bøger skolen giver med hjem.
- Fortælle lærerne hvis noget er svært, og noget skal forklares eller vises flere gange.
- Lytte til gode bøger fx via eReolen GO! eller Nota.
- Deltage aktivt i undervisningen og bruge læse- skriveteknologien både i skolen og hjemme.
- Evt. tale med andre ordblinde elever. Måske kan I støtte og hjælpe hinanden.
- Hente hjælp hos lærere og ordblindevejleder

- Acceptere, at det er hårdt arbejde at blive bedre til at læse og skrive men, at det ikke behøver at fylde alt.

Læse- og skriveteknologi (LST)

Når man er ordblind, har man ret til kompenserende hjælpemidler. Det vil typisk være en computer med oplæsningsprogram og ordforslagsprogram, samt mulighed for at anvende tale til tekst.

Når man er ordblind, har man også ret til at have teksterne tilgængelige digitalt, så de kan læses op med oplæsningsprogrammet på deres chromebooks.

I Allerød Kommune og på Lyng Skole benytter vi AppWriter. Alle lærere og alle elever har adgang til AppWriter, og alle elever får kursus i brugen af dette fra 1. Klasse. Lærerne har blik for at hjælpe eleverne i gang med at bruge programmerne i den daglige undervisning, men det er altid en god ide, selv at sikre at det sker.

Ordblinde elever har ret til ekstra tid ved test og prøver i grundskolen, og de må desuden bruge de fleste af de hjælpemidler, de benytter i hverdagen. Skolens leder har ansvaret for en samlet vurdering af den enkelte elevs behov. Vurderingen foregår i samarbejde med lærere, ordblindevejleder, elev og forældre.

Hvad er Nota?

Nota er et lydbibliotek, hvorfra der kan downloades lydbøger, skolebøger og andre fagbøger i pdf-format, så teksterne kan læses op for eleven. I kan læse meget mere om Nota på: <https://nota.dk/>. Det er skolen, der med dit/jeres samtykke indmelder barnet til Nota.

Du kan også som forælder blive medlem, så du kan støtte dit barn bedst muligt. Det er gratis både at blive medlem af Nota og at bruge bibliotekets bøger og andre tilbud. Dit barns medlemskab gælder hele livet. I finder bøger på Nota via www.nota.dk.

Dit barn skal logge ind med UNI-login.

Dit barn kan downloade eller afspille Notas lydbøger på en computer, tablet eller smartphone.

Notas app gør det nemt for dit barn at lytte til lydbøger og kan hentes til både iOS og Android.

Hjælp til brugen af Nota kan fås på skolen i dagligdagen eller direkte hos Nota.

Apps til mobil

Der findes mange forskellige Apps til mobilen, som kan støtte eleven i hverdagen. Som allerede nævnt AppWriter, men også Google Lens. Disse apps kan være til stor gavn for eleven, -især på mellemtrinnet og i udskolingen.

Nyttige links

Jeg er ordblind

Jeg er ordblind er en podcast, der handler om ordblindhed. Holdet bag podcasten er selv ordblinde. <https://www.jegerordblind.dk/>

AppWriter

Støtter eleven i oplæsning, give ordforslag ved eget skriftligt arbejde. Der er flere elementer, som eleverne skal lære at anvende i dette program, og det tager tid at blive en dygtig og effektiv bruger af AppWriter. <https://akademi.wizkids.dk/appwriter/introduktion/>

Nota Bibliotek og videntcenter for mennesker med læsevanskeligheder.

Nota tilbyder lydbøger og e-bøger til børn og voksne, som af forskellige årsager har svært ved at læse. <https://nota.dk/>

eReolen GO! og eReolen

Alle elever på skolen har adgang til eReolen GO! Her er der også adgang til indtalte materialer (især skønlitteratur). Man bruger sit Unilogin til eReolen GO!

<https://www.go.bibliotek.alleroed.dk/>

Eleverne kan også benytte eReolen, som alle andre med privat bibliotekslogin

<https://www.bibliotek.alleroed.dk/om-ereolen>

Her findes flere informationer:

<https://www.ordblindeforeningen.dk/til-foraeldre/>

<https://etlivsomordblind.dk/>

<https://emu.dk/grundskole/saerlige-elevgrupper/ordblindhed/handout-med-gode-raad-til-foraeldre-til-boern-med>

<https://emu.dk/ordblindhed-og-andre-laesevanskeligheder>

<https://www.skole-foraeldre.dk/artikel/ordblindhed>